

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

58 An peccatum veniale, fieri possit mortale ratione periculi proximi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

fundat enim ius ad beneficium, quod ius, est aliquid graue; sicut in materia furti, vnica acus, quia Sartori est notabiliter utilis, censetur materia grauis.

30 Decimoquintò; Dari leuitatem materiæ, in interruptione anni probationis; in ingressu, ac egressu clausuræ Religiosæ; in officij recitatione; in Missæ auditione, & actione; in celebratione post meridiem, & cum vestibus sacris; in violatione interdicti; in Clerici percussione, in reliquiarum furto; in præce-

pto correctionis fraternæ; in inuidia; in iudicio temerario, ac detractio; In Patrimonio ad Ordines requisito; in debiti conjugalis negatione; in rerum Ecclesiasticarum alienatione; in librorum prohibitorum retentione, aut lectione; in communicatione, cum excommunicato, & in alijs similibus; quia in his omnibus, finis præcepti, est aliquid diuisibile habens moralem latitudinem, ideoque admittit etiam leuitatem materiæ, ac transgressionis.

QVÆSTIO LVIII.

An peccatum veniale, fieri possit mortale ratione periculi proximi.

CASVS.

TITIO, ludus erat proxima occasio, ac periculum blasphemandi, ideoque sæpius à Confessario monitus fuerat, vt ludum vitaret; accidit tamen, vt die quadam, ab amico inuitatus prius, deinde etiam minis, ludere coactus sit. Quæritur; Virum ludendo mortaliter peccauerit.

SUMMARIVM.

- 2 Titius, ludendo, ratione periculi blasphemandi, videtur mortaliter peccasse.
 - 7 Veniale, si fiat occasio proxima mortalis, fit mortale.
 - 8 Quot modis, possit aliqua actio, esse occasio proxima.
 - 9 Titius, ludendo mortaliter non peccauit.
 - 10 Non temere, blasphemandi periculo se exposuit.
 - 11 Non censetur amasse periculum.
 - 12 Nec illi fuisse voluntarium.
- R. P. Beati Lib. I.

- 13 Periculum longè maius, permittitur Coniugatis.
- 14 Temere se periculo exponere, est intrinsecè malum.
- 15 Est contemptus, saltem interpretatiuus salutis.
- 16 Periculum peccati, non est peccatum.
- 17 Tenetur quis aliquando, se illi exponere.
- 18 Potest quis, ad infideles conuertendos, subuersionis periculo se exponere.
- 19 Et Pater, ad alendos filios ex Concubina.
- 20 Filius, paternam domum deserere non tenetur, propter occasionem proximam ibi existentem.

Pp

21 Nec

- 21 *Nec Parochus proprium Officium.*
 22 *An Concubina, Domini domum.*
 23 *An Catholicus, ducere possit Hæreticam.*

RATIONES DVBITANDI.

- S**icut peccatum ex genere suo mortale, ex imperfecta libertate, Superioris voluntate, ac materiæ leuitate, fieri potest veniale; ita è contra, peccatum ex genere suo veniale, pluribus titulis, sed præcipuè ratione periculi proximi incidendi in mortale, vel scandali, vel multiplicationis, ac frequentia fieri potest mortale. Et de periculo quidem proximo, dubitari solet; an semper, ratione illius veniale fiat mortale, Videtur enim semper fieri, ideoque Titium, ludendo, mortaliter peccasse. Ita *Lorca. 2. 2. d. 28. sec. 3. num. 9. Grassius lib. 1. decis. c. 28. Lopez p. 1. instruct. c. 21. & 22.*
- 3 Primò; Quia, Titium ludendo, probabili blasphemandi periculo se exposuit; probabili autem peccandi periculo se exponere, videtur intrinsecè malum, ac peccatum iuxta illud *Ecclesiast. 3. qui amat periculum, peribit in illo.*
- 4 Secundò; Quia qui probabili se periculo exponit amittendæ salutis spiritualis, eam contemnere conuincitur; propriam autem salutem contemnere, est intrinsecè malum.
- 5 Tertio; Quia, Bona spiritualia, cuiuscumque bono temporali præferenda sunt. Ergo vitatio periculi peccandi, cuiuscumque alteri bono præferenda est, & consequenter, neque ad famam propriam, vel alienam conseruandam, licitum erit peccandi se periculo exponere. Ergo

neque ad minas vitandas, potuit Titium licitè, tali periculo se exponere.

Quartò; Quia, si propria, & proximi salus periclitaretur, non esset ordo legitimus charitatis, propriam deserere, & alienam respicere. Sed, si quis, ad alienum peccatum vitandum, peccandi periculo se exponeret, propriam desereret. Ergo faceret contra rectum, ac legitimum ordinem charitatis: sic autem fecisse videtur Titius.

NOTABILIA.

Aduertendum est primò; certum esse apud omnes, non solum peccatum veniale, sed etiam actionem quamlibet indifferentem fieri mortaliter malam, si sit proxima, ac moralis occasio incidendi in mortale; eodem enim præcepto quo peccatum mortale vitare tenemur, eius etiam periculum proximum cauere iubemur, Nam qui illud non vitat, cum potest, conuincitur amare peccatum, cuius amat periculum, & salutem contemnere, cuius amittendæ periculo se exponit. Ex quo *Sanchez lib. 1. c. 8. n. 5.* deducit; Concupiscentem fœminam, cuius statum ignorat, aut fœminam in communi; tenet, hoc ipsum in Confessione explicare; Quia, quantum est ex parte sui delictus, fertur in fœminam cuiuscumque status sit, seque periculo exponit, eius circumstantia peccatum committendi. Illud autem dicitur periculum proximum, ac morale, quod vel ex se, vel attentà fragilitate personæ, frequenter, aut plerumque ad peccandum inducit.

Aduertendum est secundò; Actionem aliquam, posse esse occasionem proximam

mam peccandi, aliquando in materiâ ali-
quâ determinatâ, in quâ se quis fragi-
lem expertus est; Vt, cum Chirurgus,
quasdam fœminæ partes curat, cum pe-
riculo mali consensus, quem sæpius ex-
pertus est: Aliquando verò, in aliâ ma-
teriâ, vel genere; Vt, cum Confessarius,
peccata carnalia mulierum in confessione
audit, cum periculo, vel alicuius mali
consensus in genere, vel pollutionis. Ad
excusandam expositionem in primo casu,
longe maior causa requiritur, quam in
secundò; quia periculum, est longè ma-
ius. Imo periculum, attentâ fragilitate,
potest esse tale, vt vix vlla inueniatur
causa sufficiens ad illam excusandam; quæ
verò causa, sit sufficiens, determinari non
potest, sed ex circumstantijs, ac pruden-
tium iudicio, colligendum est. Occasio
autem, dicitur proxima, non solum,
quando est occasio peccati externi, ac
consumati, sed etiam, quando est occasio
soli peccati, ac consensus interni; Vt,
cum quis domi retinet fœminam, ex cuius
præsentia mouetur ad eam turpiter deside-
randam. Non minus enim vnum, quam
aliud, est peccatum mortale. His positis.

RESOLVTIO.

R Espondetur; Titium, ludendo mor-
taliter non peccasse. *Suar. tom. 4.
in 3 p. d. 32. sect. 2. Nauar. c. 3. sum. nu.
14. Sanch. lib. 1. sum. c. 8. num. 1. Salas
1. 2. tract. 3. d. 3. s. 1. num. 31. Sotus lib. 5.
de iustit. quæst. 1. art. 6. conclus. 2. Hen-
ric. lib. 4. de pœn. c. 24. num. 4. S. Thom.
2. 2. quæst. 10. art. 9. & alij apud istos.*

10 Primò; Quia, quamuis Titius; lu-
dendo, probabili periculo se exposuerit

blasphemandi, non temere tamen, sed
ex vrgenti, ac rationabili causâ, se illi
exposuit; periculum autem peccandi,
non ita est malum, vt ex aliquâ iustâ cau-
sâ honestari non possit; non enim est for-
maliter peccatum, sed sola illius occasio;
neque peccatum necessario trahit. Er-
go non est, cur ex iustâ causâ honestari
non possit; videtur autem fuisse causa
sufficiens, in Titio, vitare minas.

Secundò; Quia, in tantum peccandi
periculo se exponere, est peccatum, in
quantum hæc expositio, est interpretati-
uè, ac virtualiter amor periculi. Sed,
quando, ex causâ vrgenti, periculo se quis
exponit, non amat periculum, sed potius
illud bonum, ad quod sine periculo pec-
ueniri non potest; Ergo ex vrgenti causâ,
periculo se exponere, non est peccatum,
Titius autem, ex simili causâ, blasphe-
mandi periculo se exposuit.

Tertiò; Quia, in tantum peccati peri-
culum, est peccatum, in quantum est inte-
grè voluntarium, siue in quantum quis
censetur, illud gratis amare. Dum au-
tem quis, ex aliquâ graui, vel vrgenti ne-
cessitate, illi se exponit, tale periculum
non est illi mortaliter voluntarium, cum
illud moraliter, sine graui periculo, vitare
nequeat; Vnde *S. Basil. in constit. Mo-
nast. c. 4. p. 489.* docuit, qui, vrgente ali-
quâ causâ, se periculo obijcit, vel permit-
tit se esse in illo, cum tamen aliàs nollet,
non tam dicitur amare periculum, quam
inuitus illud lubire; & ideo magis pro-
uidebit Deus, ne in illo pereat. Cum er-
go Titius, non temere, sed ad vitandas
minas, simili periculo se exposuerit, non
tam videtur illud voluntariè assumpsisse,

quam coactè subiisse; ideoque mortaliter non peccasse.

13 **Q**uartò; Quia *C. consultationi: de frigidis*: permittuntur Coniugati, quorum Matrimonium est occultè irritum, habitare tanquam fratres, quamvis cum periculo tactuum; & hoc ratione scandali, & ad propriam infamiam vitandam; Ergo potuit etiam Titius, ad vitandas amicorum minas, ludere, quamvis cum probabili periculo blasphemandi; longe enim maius, ac probabilius periculum tactuum imminet coniugatis ex eorum cohabitatione, quam Titio blasphemix ex ludo. Ergo, si illis potest esse nihilominus licita cohabitatio, potuit etiam esse licitus ludus Titio.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

14 **N**equè obstant rationes in contrarium; Ad primam enim Respondetur; exponere se temere peccandi periculo, esse intrinsece malum, quia tunc periculum est assumptum, ac plene voluntarium; secus autem, illi se exponere ex iustà, ac rationabili causa; tunc enim non censetur assumptum, sed solum permissum; quod ex rationabili causà, non est illicitum, cum peccandi periculum, non sit ex se peccatum, nec illud necessariò trahat. Titius autem, periculo se exposuit, non temere, sed ex rationabili causà.

15 **A**d secundam Respondetur; Eum qui temere propriæ salutis amittendæ periculo se exponit, convinci, quod illam contemnat, quia tunc voluntariè illi periculo se exponit; non verò qui ex iustà causà, & inuoluntarià, illud potius permittit, quam assumat.

Ad tertiam Respondetur; Bona quidem spiritualia cuiuscumque bono temporali esse præferenda; At hinc non sequitur, vitiationem periculi præferendam esse cuiuscumque damno certo temporali; nam periculum peccati, non est in se peccatum nisi quatenus, sine necessitate, amatur; nec inducit necessariò ad peccatum; damnùm verò temporale est certum, ut suppono.

Ad quartam Respondetur; Si propria, & aliena salus, æquè periclitentur, tunc propriam non esse periculo exponendam; at si aliena certò periclitetur, propria verò solum contingenter; ut, cum infans apud infideles moriturus est sine baptismo, si tu non baptizes, si verò accedas imminet tibi periculum subuersionis; tunc non solum potest quis, sed etiam tenetur, ob infantis salutem, illi periculo se exponere; non enim spoliandus videtur infans iure, quod habet ad baptismum, vel propter malitiam infidelium, vel propter fragilitatem illius, à quo esset baptizandus.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Possè aliquem ad infideles accedere ad eos conuertendos quamvis cum periculo propriæ subuersionis; & ad prædicandum Meretricibus, præsertim ex officio, quauis cum periculo peccandi, quia tunc datur sufficiens causa honestandi periculum, cui ille se exponit; neque censendum est, fore vere periculum, sed Diuino auxilio facile vincendum. *Salus 1. 2. trad. 8. d. vnic. sect. 5. num. 60.*

Secundò; Possè, imò teneri Parentem, alere filios ex concubinà, qui separati

parari non possunt à concubinâ , quamuis imminet periculum lapsus cum concubinâ , quia damnum, quod ex omissione alimentorum prouenit, est graue, & inuitabile; periculum verò; quod Pater incurrit, Dei auxilio vitare potest, quod auxilium non deerit, cum, non ex propria voluntate periculum illud assumpsit, sed ad propria obligationi satisfaciendum, in illud inciderit, *Io. Sanch. d. 10. select. n. 9.*

20 Tertiò; Filium non teneri paternam domum deserere, in qua adest occasio peccandi, nec Mercatores, aut Scribas teneri à proprijs officijs abstinere, quamuis in illis habeant occasionem peccandi; Quia occasio non est illis voluntaria, & illam permittunt potius, quam assumant, nec illam cum graui detrimento vitare tenentur, *Nauarr. c. 3. sum. n. 4.*

21 Quartò; Neque Parochum teneri, officium deserere, quamuis experiatur voluntariam pollutionem, occasione desumptâ ex auditis in Confessione; quia periculum cum tam graui detrimento vitare non tenetur; sed satis erit, si firmiter proponat, amplius non consentire; Idemque dicendum esset etiam de quo-

cumque aliò Confessario, si ei ex desertione officij, aliqua nota honoris, aut famæ immineret, *Nauarr. c. 3. n. 16.*

Quintò; Neque teneri concubinam, 22 exire è Domo Domini, si exiens, non recuperatura est, quæ sibi debentur, & hæc sit, aliqua summa notabilis; quamuis enim quilibet teneatur propriae salutis consulere, etiam cum aliquo detrimento temporali; nemo tamen cum graui detrimento, peccandi periculum vitare tenetur, cum, etiam non vitando periculum, vitare possit peccatum, *Io. Sanch. d. 10. select. n. 20.*

Sextò; Posse Catholicum ex aliqua 23 graui causâ, Matrimonium contrahere cum hæreticâ; Tum quia peruersionis periculum, in Viro, non censetur ita moraliter proximum, sicut censetur in fœmina. Tum quia peruersionis, ac salutis periculum, non est ex ijs peccatis, quæ, quauis circumstantiâ posita, vel deductâ, suam retinent deformitatem, sed eius malitia pendet à circumstantijs; Ergo, si adsit causa iusta, poterit non esse peccatum, *Basil. Pont. de matr. in Append. c. 6. Sanch. lib. 7. d. 72. n. 5.*

Q V A E S T I O L I X.

An peccatum veniale fieri possit mortale ratione scandali.

C A S V S.

19 **T**ITIVS, cum multam pecuniam haberet, timeretque, eam sibi surripiendam, si domi retineret; apud Usurarium eam deposuit, quamuis

Pp 3